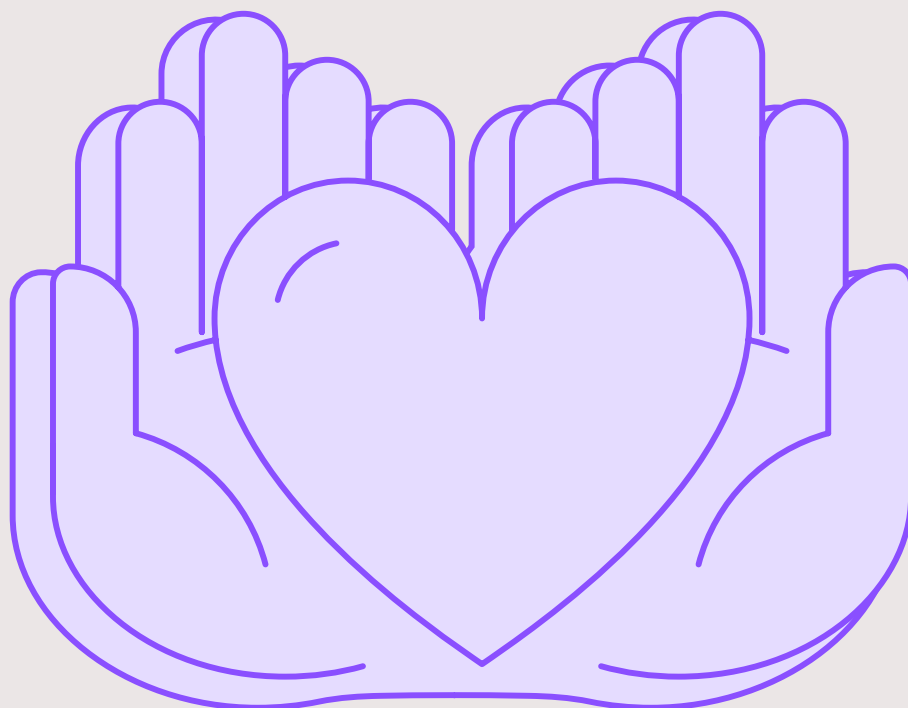

DEN DEMOKRATISKE REJSE

HVAD FUNGERER GODT, OG HVAD KAN
FORBEDRES I JERES DEMOKRATI?

ØVELSE: SÆT SPOT PÅ DEMOKRATIET

FRA ANALYSE TIL HANDLINGSPLAN OG EKSPERIMENTERING

I kan bruge 1 time eller en hel dag alt efter, hvad der passer

3 - 15 personer

Plads til gruppe- og plenumsamtale

Tavle/flipchart, papir og skriveredskaber

Introduktion

Et velfungerende demokrati engagerer og udvikler unge, derfor er det relevant med jævne mellemrum at være nysgerrige på, hvordan I sammen skaber de bedste rammer for, at jeres medlemmer kan bidrage til fællesskabet på en god måde*.

Med denne øvelse kan I analysere jeres foreningsdemokrati og få øje på, hvad der fungerer godt, og hvad der kan forbedres.

Hvem?

Øvelsen er primært tiltænkt en mindre gruppe. F.eks. bestyrelser (lokal, regional og national) eller en afgrænset frivilligruppe. Men den kan også laves som en mere åben workshop for den brede medlemsskare i jeres forening.

Hvorfor?

Formålet med øvelsen er at sætte spot på jeres demokrati og sammen blive klogere på, hvad der fungerer som det skal, og hvad der har potentiale for forbedring. Øvelsen tager jer hele vejen fra analyse af jeres foreningsdemokrati til at lave en handlingsplan og eksperimentere i jeres organisation.

Vær OBS på demokratier når der sker mange forandringer!

Hvornår?

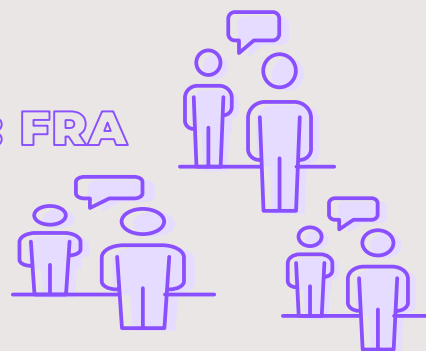
Er ildsjælen stoppet? Er der kommet en ny person til, som fylder meget og holder på sit? Er der opstået grupperinger eller har konteksten ændret sig på andre måder? Måske der er nye medlemmer i bestyrelsen?

Vær opmærksom på at tingene hurtigt kan forandre sig, og at et stærkt demokratifællesskab skal passes og plejes som en have. Tag gerne temperaturen på jeres demokrati, hvis der er sket mange forandringer på det seneste.

** I kan læse meget mere i demokratihåndbogen s. 8-9, om hvorfor det er vigtigt at arbejde med foreningsdemokratiet i jeres forening, her kan I også få flere redskaber til, hvordan demokratiet kan fremmes.*

DEN DEMOKRATISKE REJSE - STEP BY STEP

SÅDAN UDFØRER I AKTIVITETEN: FRA OPVARMNING TIL AFRUNDING

Trin 1: Opvarmning

Som opvarmning starter I med enten to-og-to eller individuelt at reflektere over:

- Hvorfor er demokrati vigtigt i vores forening?
- Hvordan hænger hverdagsdemokrati sammen med, hvordan vi er sammen som fællesskab?
- Hvad er et godt demokratisk fællesskab for os?

Facilitator tip: Hvis deltagerne har svært ved at sætte ord på demokratiet i jeres forening, så vend evt. det sidste spørgsmål om og spørg, hvordan ville et udemokratisk fællesskab se ud? Nogle gange er det nemmere at tænke i modsatte scenarier.

Gør det evt. som walk-and-talk udenfor. Det giver både god energi og kan åbne for andre tanker og indspark, end når man sidder rundt om et bord. Vend tilbage til plenum efter 5-10 minutter og brug noget tid på at høre, hvad folk har tænkt. Husk at indsamle guldorn på post-its, en flipover eller lignende, og skriv gerne deltagerens uddybninger ned undervejs.

Når I er kommet godt omkring og har hørt alle, så afrund med en fælles opsamling og gå videre til næste trin.

Trin 2: Hvor er jeres demokrati lokaliseret lige nu og her?

For at nå frem til en destination på jeres demokratirejse, er I nødt til at kende jeres nuværende position – dvs. jeres demokratiske styrker og svagheder. Start derfor med at kortlægge hvor jeres foreningsdemokrati befinder sig lige nu og her. Drøft i plenum eller mindre grupper:

- Er der steder/ situationer, hvor vi er gode til demokrati?
Hvad gør vi godt?
Og hvad kan vi bruge i andre situationer?
- Er der steder/ situationer, hvor vi er dårlige/ mindre gode til demokrati?
Hvordan kan det være?
Hvilke barrierer er der, og hvordan kan vi ændre det?

Del på skift, hvad I har gjort jer af tanker. Mens I taler sammen så udfyld både jeres styrker og svagheder i et fælles skema eller på en flipover.

Se eksempler på styrker og svagheder på næste side.

EKSEMPLER PÅ STYRKER OG SVAGHEDER VED FORENINGENS DEMOKRATI

Eksempler på styrker

Inklusion og ejerskab: Når der holdes åbne medlemsmøder, hvor alle kan komme til orde og fremsætte forslag – det fører til bedre initiativer og ideer, fordi flere perspektiver bringes i spil

Valg af ledelse og ansvar: Ved generalforsamlingen hvor medlemmerne vælger bestyrelsesmedlemmerne

Inddragelse i beslutninger: Hvis foreningen skal beslutte, hvordan et økonomisk overskud, skal bruges, kan alle medlemmer blive inddraget via en afstemning. Det styrker ejerskabet og sikrer, at beslutningen repræsenterer fællesskabet.

Læring i demokratisk praksis: Når unge deltager i generalforsamlinger, lærer de at debattere, stille spørgsmål og tage del i beslutningsprocesser, hvilket styrker deres demokratiske dannelse.

Eksempler på svagheder

Uklare beslutningsprocesser: Hvis det ikke er tydeligt, hvordan beslutninger træffes, kan det skabe frustration. F.eks. Hvis medlemmer oplever, at ledelsen træffer beslutninger uden ordentlig inddragelse.

Beslutningstræthed: Hvis medlemmer bliver inddraget i for mange beslutninger om småting, kan det føre til udmattelse og lavere engagement, hvilket svækker den demokratiske proces

Lav deltagelse i beslutninger: Medlemmerne har ikke haft reel mulighed for at stille op til bestyrelsen, fordi de ikke har vidst, hvordan de skulle gøre, og det er derfor egentlig bestyrelsen selv, der har valgt nye medlemmer.

Ubalanceret indflydelse: Hvis nogle medlemmer har mere erfaring eller taler højest til møderne, kan de dominere debatten og få mere indflydelse, selvom alle formelt har lige ret til at blive hørt.

Trin 3: Hvor går demokrati-rejsen hen?

Det er nu tid til at beslutte jer for en "destination" på demokrati-rejsen.

Drøft i plenum eller mindre grupper:

- Hvordan står det samlet set til med vores foreningsdemokrati?
- Hvor ser vi det største forbedringspotentiale?
- Hvor drømmer vi om, at vores demokrati er om et halvt år? Hvor vil vi gerne hen?

Opsæt på baggrund af jeres snak minimum to mål: ét der er ambitiøst og ét, der er realiserbart – vær så konkrete som muligt.

Trin 4: Handlingsplan – hvordan kommer vi derhen?

Når I sammen er kommet frem til to eller flere mål, er næste skridt at få lavet en handlingsplan. Drøft derfor i plenum eller små grupper, hvad I vil og kan gøre for at nå jeres mål. Vær så konkret som muligt og husk at små skridt også tæller. *Udfyld evt. jeres mål og handlinger i et skema.*

På næste side kan du se eksempler på et skema med mål og handlinger – og en skabelon du selv kan udfylde

Trin 5: Det demokratiske laboratorium

Sidste skridt er at kaste jer ud i det. Brug jeres fælles handlingsplan som et afsæt for at lave små eksperimenter i jeres forening eller fællesskab og blive klogere på, hvad der virker eller ikke virker. Et eksperiment kunne være at lave en regelmæssig dialogøvelse, som i eksemplet fra handlingsplanen. Afprøv gerne et nyt initiativ i en måned eller tre, og evaluer derefter:

- Hvordan gik det?
- Hvad fungerede godt og mindre godt?
- Skal vi fortsætte med det?
- Eller skal noget laves om?

Måske har I succes med at implementere et lille nyt initiativ – eller med at videreudvikle på et af jeres eksisterende initiativer. Det kan også være, at der er brug for at justere på noget for at få et initiativ til at fungere, eller at I undervejs får øje på noget helt andet, der skal til for at nå tættere på jeres mål.

Husk at opsamle alle erfaringer og brug dem til at forstå, hvad der virker for netop jeres fællesskab – og lad dem evt. danne afsæt for at lave nye forsøg, der kan føre jer videre på jeres demokratirejse.

EKSEMPEL: BALANCERET INDDRAGELSE

Handlingsplan	Eksempler
Hvor vil vi hen?	Vi ønsker at skabe en beslutningskultur, hvor medlemmer kun inddrages i de væsentlige beslutninger, så de ikke oplever beslutningstræthed og mister engagement.
Hvad skal vi gøre for at komme derhen?	Vi vil tydeliggøre, hvilke beslutninger der kræver medlemsinddragelse, og hvilke, der kan træffes af bestyrelsen eller udvalg. Små praktiske beslutninger (fx valg a snack til arrangementer) delegeres til relevante udvalg.
Er der hindringer på vejen mod vores mål? Og hvordan tager vi i så fald højde for dem?	Der kan opstå bekymring for manglende indflydelse. Derfor kommunikerer vi klart, hvornår og hvordan medlemmer kan blive hørt, og vi laver en fast struktur for, hvornår der er åbne beslutningsfora.
Hvordan sørger vi for at få alle med ombord?	Vi laver en årlig medlemsundersøgelse for at spørge, hvile beslutninger, de ønsker at blive inddraget i, og hvilke de gerne vil overlade til bestyrelsen. Desuden sikrer vi, at store beslutninger stadig tages i fællesskab, fx gennem afstemninger . I DUFs værktøjskasse s. 107-114 er der gode råd til, hvordan man uddelegerer på en god måde.

EKSEMPEL: FREMME INKLUDERENDE DEBATKULTUR

Handlingsplan	Eksempler
Hvor vil vi hen?	Vi vil skabe en kultur, hvor alle føler sig trygge ved at deltage i debatter og fremsætte deres synspunkter
Hvad skal vi gøre for at komme derhen?	Vi vil indføre en mødepraksis, hvor alle får taletid, og hvor vi aktivt inviterer til forskellige perspektiver.
Er der hindringer på vejen mod vores mål? Og hvordan tager vi i så fald højde for dem?	Hvis nogle føler sig usikre på at tage ordet, vil vi arrangere mindre gruppediskussioner, hvor det kan føles tryggere at bidrage.
Hvordan sørger vi for at få alle med ombord?	Vi vil afholde en introduktion til god debatkultur og lave retningslinjer for, hvordan man skaber respektfulde og inkluderende samtaler. <i>(I demokratihåndbogen s. 111 er der værktøjer til, hvordan I sammen kan lave fælles spilleregler for at lette beslutningsprocesserne)</i>

EKSEMPEL: SIKRE GENNEMSIGTIGHED I BESLUTNINGSPROCESSER

Handlingsplan	Eksempler
Hvor vil vi hen?	Vi ønsker at sikre, at alle medlemmer føler, de har indsigt i, hvordan beslutninger bliver taget i foreningen.
Hvad skal vi gøre for at komme derhen?	Vi vil udsende referater fra møder og beslutninger på en åben, digital platform, hvor medlemmer kan stille opfølgende spørgsmål.
Er der hindringer på vejen mod vores mål? Og hvordan tager vi i så fald højde for dem?	Hvis medlemmer oplever, at beslutningsprocesser er uklare, vil vi afholde en årlig workshop om, hvordan beslutninger bliver truffet, og hvordan man kan påvirke dem.
Hvordan sørger vi for at få alle med ombord?	Vi sikrer, at informationen formidles på flere platforme (sociale medier, e-mail og fysisk opslag), og vi inviterer medlemmer til at komme med feedback på, hvordan vi kan forbedre kommunikationen.

EKSEMPEL: ØGE DELTAGELSEN I DEMOKRATISKE BESLUTNINGER

Handlingsplan	Eksempler
Hvor vil vi hen?	Vi vil sikre, at flere medlemmer deltager i generalforsamlingen og engagerer sig i foreningens beslutninger.
Hvad skal vi gøre for at komme derhen?	Vi vil gøre generalforsamlingen mere tilgængelig ved at tilbyde hybridmøder (både fysisk og online) og sende dagsorden ud i god tid.
Er der hindringer på vejen mod vores mål? Og hvordan tager vi i så fald højde for dem?	Nogle medlemmer kan opleve, at de ikke forstår processerne. Derfor laver vi en letforståelig guide til, hvordan man kan deltage og stille forslag.
Hvordan sørger vi for at få alle med ombord?	Vi kontakter medlemmer personligt og tilbyder sparring til dem, der ønsker at stille forslag. Vi skaber desuden sociale rammer omkring generalforsamlingen fx med mad og hygge. Du kan læse mere om generalforsamlinger i DUFs artikel om hvordan I kan lave en god generalforsamling hos jer.

SKABELON: HANDLINGSPLAN

Spørgsmål til refleksion

Plan

Hvor vil vi hen?

Hvad skal vi gøre for at komme derhen?

Er der hindringer på vejen mod vores mål?
Og hvordan tager vi i så fald højde for dem?

Hvordan sørger vi for at få alle med ombord?